

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ทำไมต้องเรียนศิลปะ	๑
เรียนรู้อะไรในศิลปะ	๑
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	๒
คุณภาพผู้เรียน	๓
ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง	๓
สาระที่ ๑ ทักษะศิลป์	๓
สาระที่ ๒ คนตรี	๑๘
สาระที่ ๓ นาฏศิลป์	๓๐
อภิธานศัพท์	๔๑
คณะผู้จัดทำ	๔๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ทำไมต้องเรียนศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

เรียนรู้อะไรในศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญคือ

- **ทัศนศิลป์** มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ สร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- **ดนตรี** มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

- **นาฏศิลป์** มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ทักษะศิลป์

- มาตรฐาน ศ ๑.๑ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- มาตรฐาน ศ ๑.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

สาระที่ ๒ ดนตรี

- มาตรฐาน ศ ๒.๑ เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- มาตรฐาน ศ ๒.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ ๓ นาฏศิลป์

- มาตรฐาน ศ ๓.๑ เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- มาตรฐาน ศ ๓.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

- รู้และเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่าง รูปทรง และจำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ มีทักษะพื้นฐานการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างงานวาดภาพระบายสี โดยใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สี และพื้นผิว ภาพปะติด และงานปั้น งาน โครงสร้างเคลื่อนไหวอย่างง่าย ๆ ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกจากเรื่องราว เหตุการณ์ ชีวิตจริง สร้างงานทัศนศิลป์ตามที่ตนชื่นชอบ สามารถแสดงเหตุผลและวิธีการในการปรับปรุงงานของตนเอง
- รู้และเข้าใจความสำคัญของงานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน ที่มาของงานทัศนศิลป์ ในท้องถิ่น ตลอดจนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น
- รู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง คุณสมบัติของเสียง บทบาทหน้าที่ ความหมาย ความสำคัญของบทเพลงใกล้ตัวที่ได้ยิน สามารถท่องบทกลอน ร้องเพลง เคาะจังหวะ เคลื่อนไหวร่างกาย ให้สอดคล้องกับบทเพลง อ่าน เขียน และใช้สัญลักษณ์แทนเสียงและเคาะจังหวะ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรี เสียงขับร้องของตนเอง มีส่วนร่วมกับกิจกรรมดนตรีในชีวิตประจำวัน
- รู้และเข้าใจเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น มีความชื่นชอบ เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น
- สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ สามารถแสดงท่าทางประกอบจังหวะเพลง ตามรูปแบบนาฏศิลป์ มีมารยาทในการชมการแสดง รู้หน้าที่ของผู้แสดงและผู้ชม รู้ประโยชน์ของการแสดงนาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าร่วมกิจกรรมการแสดงที่เหมาะสมกับวัย
- รู้และเข้าใจการเล่นของเด็กไทยและนาฏศิลป์ท้องถิ่น ชื่นชอบและภาคภูมิใจในการเล่นพื้นบ้าน สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเห็นในการเล่นพื้นบ้านกับการดำรงชีวิตของคนไทย บอกลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทย ตลอดจนความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

- รู้และเข้าใจการใช้ทัศนธาตุ รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว สี แสงเงา มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึก สามารถใช้หลักการจัดขนาด สัดส่วน ความสมดุล น้ำหนัก แสงเงา ตลอดจนการใช้สีคู่ตรงข้ามที่เหมาะสมในการสร้างงานทัศนศิลป์ ๒ มิติ ๓ มิติ เช่น งานสื่อผสม งานวาดภาพระบายสี งานปั้น งานพิมพ์ภาพ รวมทั้งสามารถสร้างแผนภาพ แผนผัง และภาพประกอบเพื่อถ่ายทอดความคิดจินตนาการเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่แตกต่างกัน เข้าใจปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ หลักการลดและเพิ่มในงานปั้น การสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของตน รู้วิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ตลอดจนรู้และเข้าใจคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม

- รู้และเข้าใจบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนชีวิตและสังคม อิทธิพลของความเชื่อ ความศรัทธา ในศาสนา และวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

- รู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงร้อง เครื่องดนตรี และบทบาทหน้าที่ รู้ถึงการเคลื่อนที่ขึ้น ลง ของทำนองเพลง องค์ประกอบของดนตรี ศัพท์สังคีตในบทเพลง ประโยค และอารมณ์ของบทเพลงที่ฟัง ร้องและบรรเลงเครื่องดนตรี ค้นสดอย่างง่าย ใช้และเก็บรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี อ่าน เขียนโน้ตไทยและสากลในรูปแบบต่าง ๆ รู้ลักษณะของผู้ที่จะเล่นดนตรีได้ดี แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกของบทเพลงที่ฟัง สามารถใช้ดนตรี ประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และ การเล่าเรื่อง

- รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมต่าง ๆ เรื่องราวดนตรีในประวัติศาสตร์ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรี รู้คุณค่าดนตรี ที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

- รู้และเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงภาษาท่า นาฏยศัพท์พื้นฐาน สร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์ และการละครง่าย ๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถ ออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่าย ๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง และบรรยาย ความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์

- รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์และการละคร สามารถเปรียบเทียบ การแสดงประเภทต่าง ๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และสิ่งที่การแสดงสะท้อน วัฒนธรรมประเพณี เห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

- รู้และเข้าใจเรื่องทัศนธาตุและหลักการออกแบบและเทคนิคที่หลากหลายในการสร้างงานทัศนศิลป์ ๒ มิติ และ ๓ มิติ เพื่อสื่อความหมายและเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ วิเคราะห์รูปแบบเนื้อหาและประเมินคุณค่างานทัศนศิลป์ของตนเองและผู้อื่น สามารถเลือกงานทัศนศิลป์โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นอย่างเหมาะสม สามารถออกแบบรูปภาพ สัญลักษณ์ กราฟิก ในการนำเสนอข้อมูลและมีความรู้ ทักษะที่จำเป็นด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานทัศนศิลป์
- รู้และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของงานทัศนศิลป์ของชาติและท้องถิ่น แต่ละยุคสมัย เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมและสามารถเปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ที่มาจากยุคสมัยและวัฒนธรรมต่าง ๆ
- รู้และเข้าใจถึงความแตกต่างทางด้านเสียง องค์กรประกอบ อารมณ์ ความรู้สึก ของบทเพลงจากวัฒนธรรมต่าง ๆ มีทักษะในการร้อง บรรเลงเครื่องดนตรี ทั้งเดี่ยวและเป็นวงโดยเน้นเทคนิคการร้องบรรเลงอย่างมีคุณภาพ มีทักษะในการสร้างสรรค์บทเพลงอย่างง่าย อ่านเขียนโน้ต ในบันไดเสียงที่มีเครื่องหมาย แปลงเสียงเบื้องต้น ได้ รู้และเข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบของผลงานทางดนตรี องค์กรประกอบของผลงานด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น แสดงความคิดเห็นและบรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง สามารถนำเสนอบทเพลงที่ชื่นชอบได้อย่างมีเหตุผล มีทักษะในการประเมินคุณภาพของบทเพลงและการแสดงดนตรี รู้ถึงอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ดนตรีและบทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง เข้าใจถึงอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อบุคคลและสังคม
- รู้และเข้าใจที่มาความสัมพันธ์ อิทธิพลและบทบาทของดนตรีแต่ละวัฒนธรรมในยุคสมัยต่าง ๆ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้งานดนตรีได้รับการยอมรับ
- รู้และเข้าใจการใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครในการแปลความและสื่อสารผ่านการแสดง รวมทั้งพัฒนารูปแบบการแสดง สามารถใช้เกณฑ์ง่าย ๆ ในการพิจารณาคุณภาพการแสดง วิเคราะห์เปรียบเทียบงานนาฏศิลป์ โดยใช้ความรู้เรื่ององค์ประกอบทางนาฏศิลป์ ร่วมจัดการแสดง นำแนวคิดของการแสดงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
- รู้และเข้าใจประเภทละครไทยในแต่ละยุคสมัย ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย และละครพื้นบ้าน เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์จากวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมทั้งสามารถออกแบบและสร้างสรรค์อุปกรณ์เครื่องแต่งกายในการแสดงนาฏศิลป์และละคร มีความเข้าใจ ความสำคัญ บทบาทของนาฏศิลป์ และละครในชีวิตประจำวัน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

- รู้และเข้าใจเกี่ยวกับทัศนธาตุและหลักการออกแบบในการสื่อความหมาย สามารถใช้ศัพท์ทางทัศนศิลป์ อธิบายจุดประสงค์และเนื้อหาของงานทัศนศิลป์ มีทักษะและเทคนิคในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และกระบวนการที่สูงขึ้นในการสร้างงานทัศนศิลป์ วิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิด เทคนิควิธีการแสดงออกของศิลปินทั้งไทยและสากล ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการออกแบบสร้างสรรค์งานที่เหมาะสมกับโอกาส สถานที่ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพสังคมด้วยภาพล้อเลียนหรือการ์ตูน ตลอดจนประเมินและวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ด้วยหลักทฤษฎีวิจารณ์ศิลปะ
- วิเคราะห์เปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ในรูปแบบตะวันออกและรูปแบบตะวันตก เข้าใจอิทธิพลของมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาระหว่างประเทศที่มีผลต่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ในสังคม
- รู้และเข้าใจรูปแบบบทเพลงและวงดนตรีแต่ละประเภท และจำแนกรูปแบบของวงดนตรีทั้งไทยและสากล เข้าใจอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อการสร้างสรรค์ดนตรี เปรียบเทียบอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน อ่าน เขียน โน้ตดนตรีไทยและสากล ในอัตราจังหวะต่าง ๆ มีทักษะในการร้องเพลงหรือเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวงโดยเน้นเทคนิคการแสดงออกและคุณภาพของการแสดง สร้างเกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพการประพันธ์การเล่นดนตรีของตนเองและผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสม สามารถนำดนตรีไปประยุกต์ใช้ในงานอื่น ๆ
- วิเคราะห์ เปรียบเทียบรูปแบบ ลักษณะเด่นของดนตรีไทยและสากลในวัฒนธรรมต่าง ๆ เข้าใจบทบาทของดนตรีที่สะท้อนแนวความคิดและค่านิยมของคนในสังคม สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่าง ๆ สร้างแนวทางและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรี
- มีทักษะในการแสดงหลากหลายรูปแบบ มีความคิดริเริ่มในการแสดงนาฏศิลป์เป็นคู่และเป็นหมู่ สร้างสรรค์ละครสั้นในรูปแบบที่ชื่นชอบ สามารถวิเคราะห์แก่นของการแสดงนาฏศิลป์ และละครที่ต้องการสื่อความหมายในการแสดง อิทธิพลของเครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง ฉาก อุปกรณ์ และสถานที่ที่มีผลต่อการแสดง วิจารณ์การแสดงนาฏศิลป์และละคร พัฒนาและใช้เกณฑ์การประเมินในการประเมินการแสดง และสามารถวิเคราะห์ท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้คนในชีวิตประจำวัน และนำมาประยุกต์ใช้ในการแสดง
- เข้าใจวิวัฒนาการของนาฏศิลป์และการแสดงละครไทย และบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการนาฏศิลป์และการละครของประเทศไทยในยุคสมัยต่าง ๆ สามารถเปรียบเทียบการนำการแสดงไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ และเสนอแนวคิดในการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ ๑ ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ ๑.๑ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. อภิปรายเกี่ยวกับรูปร่าง ลักษณะ และขนาดของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ในธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น	รูปร่าง ลักษณะ และขนาดของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวในธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น
	๒. บอกความรู้สึกที่มีต่อธรรมชาติและสิ่งแวดลอมรอบตัว	ความรู้สึกที่มีต่อธรรมชาติและสิ่งแวดลอมรอบตัว เช่น รู้สึกประทับใจกับความงามของบริเวณรอบอาคารเรียน หรือรู้สึกถึงความไม่เป็นระเบียบของสภาพภายในห้องเรียน
	๓. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างงานทัศนศิลป์	การใช้วัสดุ อุปกรณ์ เช่น ดินเหนียว ดินน้ำมัน ดินสอ พู่กัน กระดาษ สีเทียน สีน้ำ ดินสอสีสร้างงานทัศนศิลป์
	๔. สร้างงานทัศนศิลป์โดยการทดลองใช้สี ด้วยเทคนิคง่าย ๆ	การทดลองสีด้วยการใช้สีน้ำ สีโปสเตอร์ สีเทียนและสีจากธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่น
	๕. วาดภาพระบายสีภาพธรรมชาติตามความรู้สึกของตนเอง	การวาดภาพระบายสีตามความรู้สึกของตนเอง
ป.๒	๑. บรรยายรูปร่าง รูปทรงที่พบในธรรมชาติและสิ่งแวดลอม	รูปร่าง รูปทรงในธรรมชาติและสิ่งแวดลอม เช่น รูปกลม รี สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม และกระบอก
	๒. ระบุทัศนธาตุที่อยู่ในสิ่งแวดลอม และงานทัศนศิลป์ โดยเน้นเรื่องเส้น สี รูปร่าง และรูปทรง	เส้น สี รูปร่าง รูปทรงในสิ่งแวดลอม และงานทัศนศิลป์ประเภทต่าง ๆ เช่น งานวาด งานปั้น และงานพิมพ์ภาพ
	๓. สร้างงานทัศนศิลป์ต่าง ๆ โดยใช้ทัศนธาตุที่เน้นเส้น รูปร่าง	เส้น รูปร่างในงานทัศนศิลป์ประเภทต่าง ๆ เช่น งานวาด งานปั้น และงานพิมพ์ภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๒	๔. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ สร้างงานทัศนศิลป์ ๓ มิติ	● การใช้วัสดุ อุปกรณ์ สร้างงานทัศนศิลป์ ๓ มิติ
	๕. สร้างภาพปะติดโดยการตัดหรือนีกกระดาษ	● ภาพปะติดจากกระดาษ
	๖. วาดภาพเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัวของตนเองและเพื่อนบ้าน	● การวาดภาพถ่ายทอดเรื่องราว
	๗. เลือกรงานทัศนศิลป์ และบรรยายถึงสิ่งที่มองเห็น รวมถึงเนื้อหาเรื่องราว	● เนื้อหาเรื่องราวในงานทัศนศิลป์
	๘. สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์เป็นรูปแบบงานโครงสร้างเคลื่อนไหว	● งานโครงสร้างเคลื่อนไหว
ป.๓	๑. บรรยาย รูปร่าง รูปทรงในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์	● รูปร่าง รูปทรงในธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์
	๒. ระบุ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้สร้างผลงานเมื่อชมงานทัศนศิลป์	● วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้สร้างงานทัศนศิลป์ ประเภทงานวาด งานปั้น งานพิมพ์ภาพ
	๓. จำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ โดยเน้นเรื่อง เส้น สี รูปร่าง รูปทรง และพื้นผิว	● เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว ในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์
	๔. วาดภาพ ระบายสีสิ่งของรอบตัว	● การวาดภาพระบายสี สิ่งของรอบตัว ด้วยสีเทียน ดินสอสี และสีโปสเตอร์
	๕. มีทักษะพื้นฐาน ในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสร้งงานปั้น	● การใช้วัสดุอุปกรณ์ในงานปั้น
	๖. วาดภาพถ่ายทอดความคิดความรู้สึก จากเหตุการณ์ชีวิตจริง โดยใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สี และพื้นผิว	● การใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สี และพื้นผิว วาดภาพถ่ายทอดความคิดความรู้สึก
	๗. บรรยายเหตุผลและวิธีการในการสร้างงานทัศนศิลป์ โดยเน้นถึงเทคนิค และวัสดุ อุปกรณ์	● วัสดุ อุปกรณ์ เทคนิควิธีการในการสร้างงานทัศนศิลป์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๓	๘. ระบุสิ่งที่ชื่นชมและสิ่งที่ควรปรับปรุงในงานทัศนศิลป์ของตนเอง	● การแสดงความคิดเห็นในงานทัศนศิลป์ของตนเอง
	๙. ระบุ และจัดกลุ่มของภาพตามทัศนธาตุที่เน้นในงานทัศนศิลป์นั้น ๆ	● การจัดกลุ่มของภาพตามทัศนธาตุ
	๑๐. บรรยายลักษณะรูปร่าง รูปทรงในงานการออกแบบสิ่งต่าง ๆ ที่มีในบ้านและโรงเรียน	● รูปร่าง รูปทรง ในงานออกแบบ
ป.๔	๑. เปรียบเทียบรูปลักษณะของรูปร่าง รูปทรงในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์	● รูปร่าง รูปทรง ในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์
	๒. อภิปรายเกี่ยวกับอิทธิพลของสีวรรณะอุ่นและสีวรรณะเย็นที่มีต่ออารมณ์ของมนุษย์	● อิทธิพลของสี วรรณะอุ่น และวรรณะเย็น
	๓. จำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์โดยเน้นเรื่องเส้น สี รูปร่าง รูปทรงพื้นผิว และพื้นที่ว่าง	● เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว และพื้นที่ว่าง ในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์
	๔. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสร้งงานพิมพ์ภาพ	● การใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างงานพิมพ์ภาพ
	๕. มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสร้งงานวาดภาพระบายสี	● การใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการวาดภาพระบายสี
	๖. บรรยายลักษณะของภาพโดยเน้นเรื่องการจัดระยะ ความลึก น้ำหนักและแสงเงาในภาพ	● การจัดระยะความลึก น้ำหนักและแสงเงาในการวาดภาพ
	๗. วาดภาพระบายสี โดยใช้สีวรรณะอุ่นและสีวรรณะเย็น ถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการ	● การใช้สีวรรณะอุ่นและใช้สีวรรณะเย็น วาดภาพถ่ายทอดความรู้สึกและจินตนาการ
	๘. เปรียบเทียบความคิดความรู้สึกที่ถ่ายทอดผ่านงานทัศนศิลป์ของตนเองและบุคคลอื่น	● ความเหมือนและความแตกต่างในงานทัศนศิลป์ความคิดความรู้สึกที่ถ่ายทอดในงานทัศนศิลป์
	๙. เลือกใช้วรรณะสีเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกในการสร้างงานทัศนศิลป์	● การเลือกใช้วรรณะสีเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๕	๑. บรรยายเกี่ยวกับจังหวะตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์	● จังหวะ ตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์
	๒. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ต่างกัน	● ความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์
	๓. วาดภาพ โดยใช้เทคนิคของแสงเงา น้ำหนัก และวรรณะสี	● แสงเงา น้ำหนัก และวรรณะสี
	๔. สร้างสรรค์งานปั้นจาก ดินน้ำมัน หรือดินเหนียว โดยเน้นการถ่ายทอดจินตนาการ	● การสร้างงานปั้นเพื่อถ่ายทอดจินตนาการด้วยการใช้ดินน้ำมันหรือดินเหนียว
	๕. สร้างสรรค์งานพิมพ์ภาพ โดยเน้นการจัดวางตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ในภาพ	● การจัดภาพในงานพิมพ์ภาพ
	๖. ระบุปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ และการสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของตนเอง และบอกวิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น	● การจัดองค์ประกอบศิลป์และการสื่อความหมาย ในงานทัศนศิลป์
	๗. บรรยายประโยชน์และคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม	● ประโยชน์และคุณค่าของงานทัศนศิลป์
ป.๖	๑. ระบุสีคู่ตรงข้าม และอภิปรายเกี่ยวกับการใช้สีคู่ตรงข้ามในการถ่ายทอดความคิดและอารมณ์	● วงสีธรรมชาติ และสีคู่ตรงข้าม
	๒. อธิบายหลักการจัดขนาดสัดส่วนความสมดุลในการสร้างงานทัศนศิลป์	● หลักการจัดขนาด สัดส่วนความสมดุลในงานทัศนศิลป์
	๓. สร้างงานทัศนศิลป์จากรูปแบบ ๒ มิติ เป็น ๓ มิติ โดยใช้หลักการของแสงเงาและน้ำหนัก	● งานทัศนศิลป์รูปแบบ ๒ มิติ และ ๓ มิติ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖	๔. สร้างสรรค์งานปั้นโดยใช้หลักการเพิ่มและลด	● การใช้หลักการเพิ่มและลดในการสร้างสรรค์งานปั้น
	๕. สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์โดยใช้หลักการของรูปและพื้นที่ว่าง	● รูปและพื้นที่ว่างในงานทัศนศิลป์
	๖. สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์โดยใช้สีคู่ตรงข้ามหลักการจัดขนาดสัดส่วนและความสมดุล	● การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์โดยใช้สีคู่ตรงข้าม หลักการจัดขนาด สัดส่วนและความสมดุล
	๗. สร้างงานทัศนศิลป์เป็นแผนภาพแผนผัง และภาพประกอบ เพื่อถ่ายทอดความคิดหรือเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ	● การสร้างงานทัศนศิลป์เป็นแผนภาพ แผนผัง และภาพประกอบ
ม.๑	๑. บรรยายความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของงานทัศนศิลป์และสิ่งแวดล้อมโดยใช้ความรู้เรื่องทัศนธาตุ	● ความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของทัศนธาตุในงานทัศนศิลป์ และสิ่งแวดล้อม
	๒. ระบุ และบรรยายหลักการออกแบบงานทัศนศิลป์ โดยเน้นความเป็นเอกภาพ ความกลมกลืน และความสมดุล	● ความเป็นเอกภาพ ความกลมกลืน ความสมดุล
	๓. วาดภาพทัศนียภาพแสดงให้เห็นระยะไกลใกล้ เป็น ๓ มิติ	● หลักการวาดภาพแสดงทัศนียภาพ
	๔. รวบรวมงานปั้นหรือสื่อผสมมาสร้างเป็นเรื่องราว ๓ มิติโดยเน้นความเป็นเอกภาพ ความกลมกลืน และการสื่อถึงเรื่องราวของงาน	● เอกภาพความกลมกลืนของเรื่องราวในงานปั้นหรืองานสื่อผสม
	๕. ออกแบบรูปภาพ สัญลักษณ์ หรือกราฟิกอื่น ๆ ในการนำเสนอความคิดและข้อมูล	● การออกแบบรูปภาพ สัญลักษณ์ หรืองานกราฟิก
	๖. ประเมินงานทัศนศิลป์ และบรรยายถึงวิธีการปรับปรุงงานของตนเองและผู้อื่น โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดให้	● การประเมินงานทัศนศิลป์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๒	๑. อภิปรายเกี่ยวกับทัศนธาตุในด้านรูปแบบและแนวคิดของงานทัศนศิลป์ที่เลือกมา	● รูปแบบของทัศนธาตุและแนวคิดในงานทัศนศิลป์
	๒. บรรยายเกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างของรูปแบบการใช้วัสดุอุปกรณ์ในงานทัศนศิลป์ของศิลปิน	● ความเหมือนและความแตกต่างของรูปแบบการใช้วัสดุ อุปกรณ์ในงานทัศนศิลป์ของศิลปิน
	๓. วาดภาพด้วยเทคนิคที่หลากหลายในการสื่อความหมายและเรื่องราวต่าง ๆ	● เทคนิคในการวาดภาพสื่อความหมาย
	๔. สร้างเกณฑ์ในการประเมินและวิจารณ์งานทัศนศิลป์	● การประเมินและวิจารณ์งานทัศนศิลป์
	๕. นำผลการวิจารณ์ไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางาน	● การพัฒนางานทัศนศิลป์ ● การจัดทำแฟ้มสะสมงานทัศนศิลป์
	๖. วาดภาพแสดงบุคลิกลักษณะของตัวละคร	● การวาดภาพถ่ายทอดบุคลิกลักษณะของตัวละคร
	๗. บรรยายวิธีการใช้งานทัศนศิลป์ในการโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจและนำเสนอตัวอย่างประกอบ	● งานทัศนศิลป์ในการโฆษณา
ม.๓	๑. บรรยายสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ที่เลือกมาโดยใช้ความรู้เรื่องทัศนธาตุและหลักการออกแบบ	● ทัศนธาตุ หลักการออกแบบในสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์
	๒. ระบุ และบรรยายเทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงาน ทัศนศิลป์	● เทคนิควิธีการของศิลปินในการสร้างงานทัศนศิลป์
	๓. วิเคราะห์ และบรรยายวิธีการใช้ทัศนธาตุ และหลักการออกแบบในการสร้างงานทัศนศิลป์ของตนเองให้มีคุณภาพ	● วิธีการใช้ทัศนธาตุและหลักการออกแบบในการสร้างงานทัศนศิลป์
	๔. มีทักษะในการสร้างงานทัศนศิลป์อย่างน้อย ๓ ประเภท	● การสร้างงานทัศนศิลป์ทั้งไทยและสากล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๓	๕. มีทักษะในการผสมผสานวัสดุต่าง ๆ ในการสร้างงานทัศนศิลป์โดยใช้หลักการออกแบบ	● การใช้หลักการออกแบบในการสร้างงานสื่อผสม
	๖. สร้างงานทัศนศิลป์ ทั้ง ๒ มิติ และ ๓ มิติ เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์และจินตนาการ	● การสร้างงานทัศนศิลป์แบบ ๒ มิติ และ ๓ มิติ เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ และจินตนาการ
	๗. สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์สื่อความหมายเป็นเรื่องราว โดยประยุกต์ใช้ทัศนธาตุ และหลักการออกแบบ	● การประยุกต์ใช้ทัศนธาตุและหลักการออกแบบสร้างงานทัศนศิลป์
	๘. วิเคราะห์และอภิปรายรูปแบบเนื้อหาและคุณค่าในงานทัศนศิลป์ของตนเอง และผู้อื่น หรือของศิลปิน	● การวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหา และคุณค่าในงานทัศนศิลป์
	๙. สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์เพื่อบรรยายเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย	● การใช้เทคนิค วิธีการที่หลากหลายสร้างงานทัศนศิลป์เพื่อสื่อความหมาย
	๑๐. ระบุอาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานทัศนศิลป์และทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพนั้น ๆ	● การประกอบอาชีพทางทัศนศิลป์
	๑๑. เลือกงานทัศนศิลป์โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นอย่างเหมาะสม และนำไปจัดนิทรรศการ	● การจัดนิทรรศการ
ม.๔-๖	๑. วิเคราะห์การใช้ทัศนธาตุ และหลักการออกแบบในการสื่อความหมายในรูปแบบต่าง ๆ	● ทัศนธาตุและหลักการออกแบบ
	๒. บรรยายจุดประสงค์และเนื้อหาของงานทัศนศิลป์ โดยใช้ศัพท์ทางทัศนศิลป์	● ศัพท์ทางทัศนศิลป์
	๓. วิเคราะห์การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และเทคนิคของศิลปินในการแสดงออกทางทัศนศิลป์	● วัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิคของศิลปินในการแสดงออกทางทัศนศิลป์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔-๖	๔. มีทักษะและเทคนิคในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และกระบวนการที่สูงขึ้น ในการสร้างงานทัศนศิลป์	● เทคนิค วัสดุ อุปกรณ์ กระบวนการในการสร้างงานทัศนศิลป์
	๕. สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยเน้นหลักการออกแบบและการจัดองค์ประกอบศิลป์	● หลักการออกแบบและการจัดองค์ประกอบศิลป์ด้วยเทคโนโลยี
	๖. ออกแบบงานทัศนศิลป์ได้เหมาะสมกับโอกาสและสถานที่	● การออกแบบงานทัศนศิลป์
	๗. วิเคราะห์และอธิบายจุดมุ่งหมายของศิลปินในการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ เทคนิคและเนื้อหา เพื่อสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์	● จุดมุ่งหมายของศิลปินในการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ เทคนิคและเนื้อหา ในการสร้างงานทัศนศิลป์
	๘. ประเมินและวิจารณ์งานทัศนศิลป์โดยใช้ทฤษฎีการวิจารณ์ศิลปะ	● ทฤษฎีการวิจารณ์ศิลปะ
	๙. จัดกลุ่มงานทัศนศิลป์เพื่อสะท้อนพัฒนาการและความก้าวหน้าของตนเอง	● การจัดทำแฟ้มสะสมงานทัศนศิลป์
	๑๐. สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ไทย สากล โดยศึกษาจากแนวคิดและวิธีการสร้างงานของศิลปินที่ตนชื่นชอบ	● การสร้างงานทัศนศิลป์จากแนวคิดและวิธีการของศิลปิน
	๑๑. วาดภาพ ระบายสีเป็นภาพล้อเลียนหรือภาพการ์ตูนเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพสังคมในปัจจุบัน	● การวาดภาพล้อเลียนหรือภาพการ์ตูน

สาระที่ ๑ ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ ๑.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า
งานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. ระบุงานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน	● งานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน
ป.๒	๑. บอกความสำคัญของงานทัศนศิลป์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน	● ความสำคัญของงานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน
	๒. อภิปรายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ประเภทต่าง ๆ ในท้องถิ่น โดยเน้นถึงวิธีการสร้างงานและวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้	● งานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น
ป.๓	๑. เล่าถึงที่มาของงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น	● ที่มาของงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น
	๒. อธิบายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และวิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น	● วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น
ป.๔	๑. ระบุ และอภิปรายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ในเหตุการณ์ และงานเฉลิมฉลองของวัฒนธรรมในท้องถิ่น	● งานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมท้องถิ่น
	๒. บรรยายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ	● งานทัศนศิลป์จากวัฒนธรรมต่าง ๆ
ป.๕	๑. ระบุ และบรรยายเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบของงานทัศนศิลป์ในแหล่งเรียนรู้หรือนิทรรศการศิลปะ	● ลักษณะรูปแบบของงานทัศนศิลป์
	๒. อภิปรายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่น	● งานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่น
ป.๖	๑. บรรยายบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนชีวิตและสังคม	● บทบาทของงานทัศนศิลป์ในชีวิตและสังคม
	๒. อภิปรายเกี่ยวกับอิทธิพลของความเชื่อความศรัทธาในศาสนาที่มีผลต่องานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น	● อิทธิพลของศาสนาที่มีต่องานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖	๑. ระบุ และบรรยายอิทธิพลทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ของบุคคล	อิทธิพลทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์
ม.๑	๑. ระบุ และบรรยายเกี่ยวกับลักษณะ รูปแบบงานทัศนศิลป์ของชาติและของท้องถิ่นตนเองจากอดีตจนถึงปัจจุบัน	ลักษณะ รูปแบบงานทัศนศิลป์ของชาติและท้องถิ่น
	๒. ระบุ และเปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ของภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย	งานทัศนศิลป์ภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย
	๓. เปรียบเทียบความแตกต่างของจุดประสงค์ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ของวัฒนธรรมไทยและสากล	ความแตกต่างของงานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมไทยและสากล
ม.๒	๑. ระบุ และบรรยายเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงงานทัศนศิลป์ในปัจจุบัน	วัฒนธรรมที่สะท้อนในงานทัศนศิลป์ปัจจุบัน
	๒. บรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงของงานทัศนศิลป์ของไทยในแต่ละยุคสมัย โดยเน้นถึงแนวคิดและเนื้อหาของงาน	งานทัศนศิลป์ของไทยในแต่ละยุคสมัย
	๓. เปรียบเทียบแนวคิดในการออกแบบงานทัศนศิลป์ที่มาจาก วัฒนธรรมไทยและสากล	การออกแบบงานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมไทยและสากล
ม.๓	๑. ศึกษาและอภิปรายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนคุณค่าของวัฒนธรรม	งานทัศนศิลป์กับการสะท้อนคุณค่าของวัฒนธรรม
	๒. เปรียบเทียบความแตกต่างของงานทัศนศิลป์ในแต่ละยุคสมัยของวัฒนธรรมไทยและสากล	ความแตกต่างของงานทัศนศิลป์ในแต่ละยุคสมัยของวัฒนธรรมไทยและสากล
ม.๔-๖	๑. วิเคราะห์ และเปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ในรูปแบบตะวันออกและรูปแบบตะวันตก	งานทัศนศิลป์รูปแบบตะวันออกและตะวันตก
	๒. ระบุงานทัศนศิลป์ของศิลปินที่มีชื่อเสียง และบรรยายผลตอบรับของสังคม	งานทัศนศิลป์ของศิลปินที่มีชื่อเสียง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔-๖	๓. อภิปรายเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมระหว่างประเทศที่มีผลต่องานทัศนศิลป์ในสังคม	● อิทธิพลของวัฒนธรรมระหว่างประเทศที่มีผลต่องานทัศนศิลป์

สาระที่ ๒ ดนตรี

มาตรฐาน ศ ๒.๑ เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. รู้ว่าสิ่งต่าง ๆ สามารถก่อให้เกิดเสียงที่แตกต่างกัน	● การกำเนิดของเสียง - เสียงจากธรรมชาติ - แหล่งกำเนิดของเสียง - สีต้นของเสียง
	๒. บอกลักษณะของเสียงดัง-เบา และความช้า-เร็วของจังหวะ	● ระดับเสียงดัง-เบา (Dynamic) ● อัตราความเร็วของจังหวะ Tempo
	๓. ท่องบทกลอน ร้องเพลงง่าย ๆ	● การอ่านบทกลอนประกอบจังหวะ ● การร้องเพลงประกอบจังหวะ
	๔. มีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีอย่างสนุกสนาน	● กิจกรรมดนตรี - การร้องเพลง - การเคาะจังหวะ - การเคลื่อนไหวประกอบบทเพลง ○ ตามความดัง-เบาของบทเพลง ○ ตามความช้าเร็วของจังหวะ
	๕. บอกความเกี่ยวข้องของเพลงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	● เพลงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน - เพลงกล่อมเด็ก - บทเพลงประกอบการละเล่น - เพลงสำคัญ (เพลงชาติไทย เพลงสรรเสริญพระบารมี)
ป.๒	๑. จำแนกแหล่งกำเนิด ของเสียงที่ได้ยิน	● สีต้นของเสียงเครื่องดนตรี ● สีต้นของเสียงมนุษย์
	๒. จำแนกคุณสมบัติของเสียง สูง-ต่ำ , ดัง-เบา ยาว-สั้น ของดนตรี	● การฝึกโสตประสาท การจำแนกเสียง สูง-ต่ำ ดัง-เบา ยาว-สั้น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๒	๓. เคะะจังหวะหรือเคลื่อนไหวร่างกายให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเพลง	● การเคลื่อนไหวประกอบเนื้อหาในบทเพลง ● การเล่นเครื่องดนตรีประกอบเพลง
	๔. ร้องเพลงง่าย ๆ ที่เหมาะสมกับวัย	● การขับร้อง
	๕. บอกความหมายและความสำคัญของเพลงของเพลงที่ได้ยิน	● ความหมายและความสำคัญของเพลงที่ได้ยิน - เพลงปลุกใจ - เพลงสอนใจ
ป.๓	๑. ระบรูปร่างลักษณะของเครื่องดนตรีที่เห็นและได้ยินในชีวิตประจำวัน	● รูปร่างลักษณะของเครื่องดนตรี ● เสียงของเครื่องดนตรี
	๒. ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์แทนเสียงและจังหวะเคาะ	● สัญลักษณ์แทนคุณสมบัติของเสียง (สูง-ต่ำ ดัง-เบา ยาว-สั้น) ● สัญลักษณ์แทนรูปแบบจังหวะ
	๓. บอกบทบาทหน้าที่ของเพลงที่ได้ยิน	● บทบาทหน้าที่ของบทเพลงสำคัญ - เพลงชาติ - เพลงสรรเสริญพระบารมี - เพลงประจำโรงเรียน
	๔. ขับร้องและบรรเลงดนตรีง่าย ๆ	● การขับร้องเดี่ยวและหมู่ ● การบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบเพลง
	๕. เคลื่อนไหวท่าทางสอดคล้องกับอารมณ์ของเพลงที่ฟัง	● การเคลื่อนไหวตามอารมณ์ของบทเพลง
	๖. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงขับร้องของตนเองและผู้อื่น	● การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงร้องและเสียงดนตรี - คุณภาพเสียงร้อง - คุณภาพเสียงดนตรี
	๗. นำดนตรีไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	● การใช้ดนตรีในโอกาสพิเศษ - ดนตรีในงานรื่นเริง - ดนตรีในการฉลองวันสำคัญของชาติ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๔	๑. บอกประโยคเพลงอย่างง่าย	● โครงสร้างของบทเพลง - ความหมายของประโยคเพลง - การแบ่งประโยคเพลง
	๒. จำแนกประเภทของเครื่องดนตรีที่ใช้ในเพลงที่ฟัง	● ประเภทของเครื่องดนตรี ● เสียงของเครื่องดนตรีแต่ละประเภท
	๓. ระบุทิศทาง การเคลื่อนที่ขึ้น – ลงง่าย ๆ ของทำนอง รูปแบบจังหวะและความเร็วของจังหวะในเพลงที่ฟัง	● การเคลื่อนที่ขึ้น - ลงของทำนอง ● รูปแบบจังหวะของทำนองจังหวะ ● รูปแบบจังหวะ ● ความช้า - เร็วของจังหวะ
	๔. อ่าน เขียน โน้ตดนตรีไทยและสากล	● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - กุญแจประจำหลัก - บรรทัดห้าเส้น - โน้ตและเครื่องหมายหยุด - เส้นกั้นห้อง ● โครงสร้างโน้ตเพลงไทย - การแบ่งห้อง - การแบ่งจังหวะ
	๕. ร้องเพลงโดยใช้ช่วงเสียงที่เหมาะสมกับตนเอง	● การขับร้องเพลงในบันไดเสียงที่เหมาะสมกับตนเอง
	๖. ใช้และเก็บเครื่องดนตรีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	● การใช้และการดูแลรักษาเครื่องดนตรีของตน
	๗. ระบุว่าดนตรีสามารถใช้ในการสื่อเรื่องราว	● ความหมายของเนื้อหาในบทเพลง
ป.๕	๑. ระบุองค์ประกอบดนตรีในเพลงที่ใช้ในการสื่ออารมณ์	● การสื่ออารมณ์ของบทเพลงด้วยองค์ประกอบดนตรี - จังหวะกับอารมณ์ของบทเพลง - ทำนองกับอารมณ์ของบทเพลง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๕	๒. จำแนกลักษณะของเสียงขับร้องและเครื่องดนตรีที่อยู่ในวงดนตรีประเภทต่าง ๆ	● ลักษณะของเสียงนักร้องกลุ่มต่าง ๆ ● ลักษณะเสียงของวงดนตรีประเภทต่าง ๆ
	๓. อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล ๕ ระดับเสียง	● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - บันไดเสียง ๕ เสียง Pentatonic scale - โน้ตเพลงในบันไดเสียง ๕ เสียง Pentatonic scale
	๔. ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงจังหวะ และทำนอง	● การบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะ ● การบรรเลงทำนองด้วยเครื่องดนตรี
	๕. ร้องเพลงไทยหรือเพลงสากลหรือเพลงไทยสากลที่เหมาะสมกับวัย	● การร้องเพลงไทยในอัตราจังหวะสองชั้น ● การร้องเพลงสากล หรือไทยสากล ● การร้องเพลงประสานเสียงแบบ Canon Round
	๖. ด้นสดง่าย ๆ โดยใช้ประโยคเพลงแบบถามตอบ	● การสร้างสรรค์ประโยคเพลงถาม-ตอบ
	๗. ใช้ดนตรีร่วมกับกิจกรรมในการแสดงออกตามจินตนาการ	● การบรรเลงดนตรีประกอบกิจกรรมนาฏศิลป์ ● การสร้างสรรค์เสียงประกอบการเล่าเรื่อง
ป.๖	๑. บรรยายเพลงที่ฟัง โดยอาศัยองค์ประกอบดนตรี และศัพท์สังคีต	● องค์ประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต
	๒. จำแนกประเภทและบทบาทหน้าที่เครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ	● เครื่องดนตรีไทยแต่ละภาค ● บทบาทและหน้าที่ของเครื่องดนตรี ● ประเภทของเครื่องดนตรีสากล
	๓. อ่าน เขียนโน้ตไทย และโน้ตสากล ทำนองง่าย ๆ	● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี ● โน้ตบทเพลงไทย อัตราจังหวะสองชั้น ● โน้ตบทเพลงสากลในบันไดเสียง C Major
	๔. ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลง ด้นสด ที่มีจังหวะและทำนองง่าย ๆ	● การร้องเพลงประกอบดนตรี ● การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะและทำนองด้วยเครื่องดนตรี

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖	๕. บรรยายความรู้สึกที่มีต่อดนตรี	● การบรรยายความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อบทเพลง - เนื้อหาในบทเพลง - องค์ประกอบในบทเพลง - คุณภาพเสียงในบทเพลง
	๖. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทำนอง จังหวะการประสานเสียง และคุณภาพเสียงของเพลงที่ฟัง	
ม.๑	๑. อ่าน เขียน ร้องโน้ตไทย และโน้ตสากล	● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - โน้ตบทเพลงไทย อัตราจังหวะสองชั้น - โน้ตสากล ในกุญแจซอลและฟา ในบันไดเสียง C Major
	๒. เปรียบเทียบเสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน	● เสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรีในบทเพลงจากวัฒนธรรมต่าง ๆ - วิธีการขับร้อง - เครื่องดนตรีที่ใช้
	๓. ร้องเพลงและใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลงด้วยบทเพลงที่หลากหลายรูปแบบ	● การร้องและการบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบการร้อง - บทเพลงพื้นบ้าน บทเพลงปลุกใจ - บทเพลงไทยเดิม - บทเพลงประสานเสียง ๒ แนว - บทเพลงรูปแบบ ABA - บทเพลงประกอบการเต้นรำ
	๔. จัดประเภทของวงดนตรีไทยและวงดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ	● วงดนตรีพื้นเมือง ● วงดนตรีไทย ● วงดนตรีสากล
	๕. แสดงความคิดเห็นที่มีต่ออารมณ์ของบทเพลงที่มีความเร็วของจังหวะและความดัง - เบา แตกต่างกัน	● การถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลง - จังหวะกับอารมณ์เพลง - ความดัง-เบา กับอารมณ์เพลง - ความแตกต่างของอารมณ์เพลง
	๖. เปรียบเทียบอารมณ์ ความรู้สึกในการฟังดนตรีแต่ละประเภท	
	๗. นำเสนอตัวอย่างเพลงที่ตนเองชื่นชอบและอภิปรายลักษณะเด่นที่ทำให้งานนั้นน่าชื่นชม	● การนำเสนอบทเพลงที่ตนสนใจ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๑	๘. ใช้เกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพงานดนตรีหรือเพลงที่ฟัง	● การประเมินคุณภาพของบทเพลง - คุณภาพด้านเนื้อหา - คุณภาพด้านเสียง - คุณภาพด้านองค์ประกอบดนตรี
	๙. ใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบ	● การใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีของตน
ม.๒	๑. เปรียบเทียบการใช้องค์ประกอบดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน	● องค์ประกอบของดนตรีจากแหล่งวัฒนธรรมต่าง ๆ
	๒. อ่าน เขียน ร้อง โน้ตไทย และ โน้ตสากล ที่มีเครื่องหมายแปลงเสียง	● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - โน้ตจากเพลงไทยอัตรจังหวะสองชั้น - โน้ตสากล (เครื่องหมายแปลงเสียง)
	๓. ระบุปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์งานดนตรี	● ปัจจัยในการสร้างสรรค์บทเพลง - จินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลง - การถ่ายทอดเรื่องราวความคิดในบทเพลง
	๔. ร้องเพลง และเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวง	● เทคนิคการร้องและบรรเลงดนตรี - การร้องและบรรเลงเดี่ยว - การร้องและบรรเลงเป็นวง
	๕. บรรยายอารมณ์ของเพลงและความรู้สึกที่มีต่อบทเพลงที่ฟัง	● การบรรยายอารมณ์และความรู้สึกในบทเพลง
	๖. ประเมิน พัฒนาการทักษะทางดนตรีของตนเอง หลังจากการฝึกปฏิบัติ	● การประเมินความสามารถทางดนตรี - ความถูกต้องในการบรรเลง - ความแม่นยำในการอ่านเครื่องหมายและสัญลักษณ์ - การควบคุมคุณภาพเสียงในการร้องและบรรเลง
	๗. ระบุงานอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและบทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง	● อาชีพทางด้านดนตรี ● บทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๓	๑. เปรียบเทียบองค์ประกอบที่ใช้ในงานดนตรีและงานศิลปะอื่น	● การเปรียบเทียบองค์ประกอบในงานศิลปะ - การใช้องค์ประกอบในการสร้างสรรค์งานดนตรีและศิลปะแขนงอื่น - เทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์งานดนตรีและศิลปะแขนงอื่น
	๒. ร้องเพลง เล่นดนตรีเดี่ยว และรวมวง โดยเน้นเทคนิคการร้อง การเล่น การแสดงออก และคุณภาพเสียง	● เทคนิคและการแสดงออกในการขับร้องและบรรเลงดนตรีเดี่ยวและรวมวง
	๓. แต่งเพลงสั้น ๆ จังหวะง่าย ๆ	● อัตราจังหวะ ๒ และ ๔ ● การประพันธ์เพลงในอัตราจังหวะ ๒ และ ๔
	๔. อธิบายเหตุผลในการเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบดนตรีในการสร้างสรรค์งานดนตรีของตนเอง	● การเลือกใช้อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์บทเพลง - การเลือกจังหวะเพื่อสร้างสรรค์บทเพลง - การเรียบเรียงทำนองเพลง
	๕. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานดนตรีของตนเองและผู้อื่น	● การเปรียบเทียบความแตกต่างของบทเพลง - สำเนียง - อัตราจังหวะ - รูปแบบบทเพลง - การประสานเสียง - เครื่องดนตรีที่บรรเลง
	๖. อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อบุคคลและสังคม	● อิทธิพลของดนตรี - อิทธิพลของดนตรีต่อบุคคล - อิทธิพลของดนตรีต่อสังคม

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๓	๗. นำเสนอหรือจัดการแสดงดนตรีที่เหมาะสมโดยการบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่นในกลุ่มศิลปะ	● การจัดการแสดงดนตรีในวาระต่าง ๆ - การเลือกวงดนตรี - การเลือกบทเพลง - การเลือกและจัดเตรียมสถานที่ - การเตรียมบุคลากร - การเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ - การจัดรายการแสดง
ม.๔-๖	๑. เปรียบเทียบรูปแบบของบทเพลงและวงดนตรีแต่ละประเภท	● การจัดวงดนตรี - การใช้เครื่องดนตรีในวงดนตรีประเภทต่างๆ - บทเพลงที่บรรเลงโดยวงดนตรีประเภทต่างๆ
	๒. จำแนกประเภทและรูปแบบของวงดนตรีทั้งไทยและสากล	● ประเภทของวงดนตรี - ประเภทของวงดนตรีไทย - ประเภทของวงดนตรีสากล
	๓. อธิบายเหตุผลที่คนต่างวัฒนธรรมสร้างสรรค์งานดนตรีแตกต่างกัน	● ปัจจัยในการสร้างสรรค์ผลงานดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม - ความเชื่อกับการสร้างสรรค์งานดนตรี - ศาสนากับการสร้างสรรค์งานดนตรี - วิถีชีวิตกับการสร้างสรรค์งานดนตรี - เทคโนโลยีกับการสร้างสรรค์งานดนตรี
	๔. อ่าน เขียน โน้ตดนตรีไทยและสากลในอัตราจังหวะต่างๆ	● เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - เครื่องหมายกำหนดอัตราจังหวะ - เครื่องหมายกำหนดบันไดเสียง ● โน้ตบทเพลงไทยอัตราจังหวะ ๒ ชั้น และ ๓ ชั้น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔-๖	๕. ร้องเพลง หรือเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวงโดยเน้นเทคนิคการแสดงออก และคุณภาพของการแสดง	● เทคนิค และ การถ่ายทอดอารมณ์เพลง ด้วยการร้อง บรรเลงเครื่องดนตรีเดี่ยวและรวมวง
	๖. สร้างเกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพ การประพันธ์และการเล่นดนตรี ของตนเองและผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสม	● เกณฑ์ในการประเมินผลงานดนตรี - คุณภาพของผลงานทางดนตรี - คุณค่าของผลงานทางดนตรี
	๗. เปรียบเทียบอารมณ์ และความรู้สึก ที่ได้รับจากงานดนตรีที่มาจากวัฒนธรรม ต่างกัน	● การถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกของงาน ดนตรีจากแต่ละวัฒนธรรม
	๘. นำดนตรีไปประยุกต์ใช้ในงานอื่น ๆ	● ดนตรีกับการผ่อนคลาย ● ดนตรีกับการพัฒนามนุษย์ ● ดนตรีกับการประชาสัมพันธ์ ● ดนตรีกับการบำบัดรักษา ● ดนตรีกับธุรกิจ ● ดนตรีกับการศึกษา

สาระที่ ๒ ดนตรี

มาตรฐาน ศ ๒.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. เถาถึงเพลงในท้องถิ่น	● ที่มาของบทเพลงในท้องถิ่น
	๒. ระบุสิ่งที่ชื่นชอบในดนตรีท้องถิ่น	● ความน่าสนใจของบทเพลงในท้องถิ่น
ป.๒	๑. บอกความสัมพันธ์ของเสียงร้อง เสียงเครื่องดนตรีในเพลงท้องถิ่น โดยใช้คำง่าย ๆ	● บทเพลงในท้องถิ่น - ลักษณะของเสียงร้องในบทเพลง - ลักษณะของเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง
	๒. แสดงและเข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรีในท้องถิ่น	● กิจกรรมดนตรีในโอกาสพิเศษ - ดนตรีกับโอกาสสำคัญในโรงเรียน - ดนตรีกับวันสำคัญของชาติ
ป.๓	๑. ระบุลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น	● เอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น - ลักษณะเสียงร้องของดนตรีในท้องถิ่น - ภาษาและเนื้อหาในบทร้องของดนตรีในท้องถิ่น - เครื่องดนตรีและวงดนตรีในท้องถิ่น
	๒. ระบุความสำคัญและประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น	● ดนตรีกับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น - ดนตรีในชีวิตประจำวัน - ดนตรีในวาระสำคัญ
ป.๔	๑. บอกแหล่งที่มาและความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตไทย ที่สะท้อนในดนตรีและเพลงท้องถิ่น	● ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตกับผลงานดนตรี - เนื้อหาเรื่องราวในบทเพลงกับวิถีชีวิต - โอกาสในการบรรเลงดนตรี
	๒. ระบุความสำคัญในการอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรี	● การอนุรักษ์วัฒนธรรมทางดนตรี - ความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์ - แนวทางในการอนุรักษ์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๕	๑. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคนตรีกับประเพณีในวัฒนธรรมต่าง ๆ	● คนตรีกับงานประเพณี - บทเพลงในงานประเพณีในท้องถิ่น - บทบาทของคนตรีในแต่ละประเพณี
	๒. อธิบายคุณค่าของคนตรีที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน	● คุณค่าของคนตรีจากแหล่งวัฒนธรรม - คุณค่าทางสังคม - คุณค่าทางประวัติศาสตร์
ป.๖	๑. อธิบายเรื่องราวของคนตรีไทยในประวัติศาสตร์	● คนตรีไทยในประวัติศาสตร์ - คนตรีในเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ - คนตรีในยุคสมัยต่าง ๆ - อิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อคนตรี
	๒. จำแนกคนตรีที่มาจากยุคสมัยที่ต่างกัน	
	๓. อภิปรายอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อคนตรีในท้องถิ่น	
ม.๑	๑. อธิบายบทบาทความสัมพันธ์และอิทธิพลของคนตรีที่มีต่อสังคมไทย	● บทบาทและอิทธิพลของคนตรี - บทบาทคนตรีในสังคม - อิทธิพลของคนตรีในสังคม
	๒. ระบุความหลากหลายขององค์ประกอบคนตรีในวัฒนธรรมต่างกัน	● องค์ประกอบของคนตรีในแต่ละวัฒนธรรม
ม.๒	๑. บรรยายบทบาท และอิทธิพลของคนตรีในวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ	● คนตรีในวัฒนธรรมต่างประเทศ - บทบาทของคนตรีในวัฒนธรรม - อิทธิพลของคนตรีในวัฒนธรรม
	๒. บรรยายอิทธิพลของวัฒนธรรมและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่มีต่อรูปแบบของคนตรีในประเทศไทย	● เหตุการณ์ประวัติศาสตร์กับการเปลี่ยนแปลงทางคนตรีในประเทศไทย - การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองกับงานคนตรี - การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีกับงานคนตรี
ม.๓	๑. บรรยายวิวัฒนาการของคนตรีแต่ละยุคสมัย	● ประวัติคนตรีไทยยุคสมัยต่าง ๆ ● ประวัติคนตรีตะวันตกยุคสมัยต่าง ๆ
	๒. อภิปรายลักษณะเด่นที่ทำให้งานคนตรีนั้นได้รับการยอมรับ	● ปัจจัยที่ทำให้งานคนตรีได้รับการยอมรับ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔-๖	๑. วิเคราะห์รูปแบบของดนตรีไทยและดนตรีสากลในยุคสมัยต่าง ๆ	● รูปแบบบทเพลงและวงดนตรีไทยแต่ละยุคสมัย ● รูปแบบบทเพลงและวงดนตรีสากลแต่ละยุคสมัย
	๒. วิเคราะห์สถานะทางสังคมของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่าง ๆ	● ประวัติสังคีตกวี
	๓. เปรียบเทียบลักษณะเด่นของดนตรีในวัฒนธรรมต่างๆ	● ลักษณะเด่นของดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม - เครื่องดนตรี - วงดนตรี - ภาษา เนื้อร้อง - สำเนียง - องค์ประกอบบทเพลง
	๔. อธิบายบทบาทของดนตรีในการสะท้อนแนวความคิดและค่านิยมที่เปลี่ยนไปของคนในสังคม	● บทบาทดนตรีในการสะท้อนสังคม - ค่านิยมของสังคมในผลงานดนตรี - ความเชื่อของสังคมในงานดนตรี
	๕. นำเสนอแนวทางในการส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรีในฐานะมรดกของชาติ	● แนวทางและวิธีการในการส่งเสริมอนุรักษ์ดนตรีไทย

สาระที่ ๓ นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ ๓.๑ เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์
คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้
ในชีวิตประจำวัน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. เลียนแบบการเคลื่อนไหว	● การเคลื่อนไหวลักษณะต่าง ๆ - การเลียนแบบธรรมชาติ - การเลียนแบบคน สัตว์ สิ่งของ
	๒. แสดงท่าทางง่าย ๆ เพื่อสื่อความหมาย แทนคำพูด	● การใช้ภาษาท่า และการประดิษฐ์ท่าประกอบเพลง ● การแสดงประกอบเพลงที่เกี่ยวกับธรรมชาติสัตว์
	๓. บอกสิ่งที่ตนเองชอบ จากการดูหรือร่วมการแสดง	● การเป็นผู้ชมที่ดี
ป.๒	๑. เคลื่อนไหวขณะอยู่กับที่และเคลื่อนที่	● การเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบ - การนั่ง - การยืน - การเดิน
	๒. แสดงการเคลื่อนไหวที่สะท้อนอารมณ์ของตนเองอย่างอิสระ	● การประดิษฐ์ท่าจากการเคลื่อนไหวอย่างมีรูปแบบ ● เพลงที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
	๓. แสดงท่าทาง เพื่อสื่อความหมาย แทนคำพูด	● หลักและวิธีการปฏิบัตินาฏศิลป์ - การฝึกภาษาท่าสื่อความหมายแทนอากัปกิริยา - การฝึกนาฏยศัพท์ในส่วนลำตัว
	๔. แสดงท่าทางประกอบจังหวะอย่างสร้างสรรค์	● การใช้ภาษาท่าและนาฏยศัพท์ประกอบจังหวะ
	๕. ระบุมารยาทในการชมการแสดง	● มารยาทในการชมการแสดง การเข้าชมหรือมีส่วนร่วม

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๓	๑. สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ในสถานการณ์สั้น ๆ	● การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ - รำวงมาตรฐาน - เพลงพระราชนิพนธ์ - สถานการณ์สั้น ๆ - สถานการณ์ที่กำหนดให้
ป.๓	๒. แสดงท่าทางประกอบเพลงตามรูปแบบนาฏศิลป์	● หลักและวิธีการปฏิบัตินาฏศิลป์ - การฝึกภาษาท่าสื่ออารมณ์ของมนุษย์ - การฝึกนาฏยศัพท์ในส่วนขา
	๓. เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของผู้แสดงและผู้ชม	● หลักในการชมการแสดง - ผู้แสดง - ผู้ชม
	๔. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการแสดงที่เหมาะสมกับวัย	- การมีส่วนร่วม
	๕. บอกประโยชน์ของการแสดงนาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน	● การบูรณาการนาฏศิลป์กับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ
ป.๔	๑. ระบุทักษะพื้นฐานทางนาฏศิลป์และการละครที่ใช้สื่อความหมายและอารมณ์	● หลักและวิธีการปฏิบัตินาฏศิลป์ - การฝึกภาษาท่า - การฝึกนาฏยศัพท์
	๒. ใช้ภาษาท่าและนาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครง่าย ๆ ในการถ่ายทอดเรื่องราว	● การใช้ภาษาท่าและนาฏยศัพท์ประกอบเพลงปลุกใจและเพลงพระราชนิพนธ์ ● การใช้ศัพท์ทางการละครในการถ่ายทอดเรื่องราว
	๓. แสดง การเคลื่อนไหวในจังหวะต่าง ๆ ตามความคิดของตน	● การประดิษฐ์ท่าทางหรือท่ารำประกอบจังหวะพื้นเมือง
	๔. แสดงนาฏศิลป์เป็นคู่ และหมู่	● การแสดงนาฏศิลป์ ประเภทคู่และหมู่ - รำวงมาตรฐาน - ระบำ
	๕. เล่าสิ่งที่ชื่นชอบในการแสดงโดยเน้นจุดสำคัญของเรื่องและลักษณะเด่นของตัวละคร	● การเล่าเรื่อง - จุดสำคัญ - ลักษณะเด่นของตัวละคร

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๕	๑. บรรยายองค์ประกอบนาฏศิลป์	● องค์ประกอบของนาฏศิลป์ - จังหวะ ทำนอง คำร้อง - ภาษาท่า นาฏยศัพท์ - อุปกรณ์
	๒. แสดงท่าทางประกอบเพลงหรือเรื่องราวตามความคิดของตน	● การประดิษฐ์ท่าทางประกอบเพลงหรือท่าทางประกอบเรื่องราว
	๓. แสดงนาฏศิลป์ โดยเน้นการใช้ภาษาท่าและนาฏยศัพท์ในการสื่อความหมายและการแสดงออก	● การแสดงนาฏศิลป์ - ระเบียบ - ฟ้อน - รำวงมาตรฐาน
	๔. มีส่วนร่วมในกลุ่มกับการเขียนเค้าโครงเรื่องหรือบทละครสั้น ๆ	● องค์ประกอบของละคร - การเลือกและเขียนเค้าโครงเรื่อง - บทละครสั้น ๆ
	๕. เปรียบเทียบการแสดงนาฏศิลป์ชุดต่าง ๆ	● ที่มาของการแสดงนาฏศิลป์ชุดต่าง ๆ
	๖. บอกประโยชน์ที่ได้รับจากการชมการแสดง	● หลักการชมการแสดง ● การถ่ายทอดความรู้สึกและคุณค่าของการแสดง
ป.๖	๑. สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงโดยเน้นการถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์	● การประดิษฐ์ท่าทางประกอบเพลงปลุกใจหรือเพลงพื้นเมืองหรือท้องถิ่นเน้นลีลาหรืออารมณ์
	๒. ออกแบบเครื่องแต่งกาย หรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงอย่างง่าย ๆ	● การออกแบบสร้างสรรค์ - เครื่องแต่งกาย - อุปกรณ์ จากประกอบการแสดง
	๓. แสดงนาฏศิลป์และละครง่าย ๆ	● การแสดงนาฏศิลป์และการแสดงละคร - รำวงมาตรฐาน - ระเบียบ - ฟ้อน - ละครสร้างสรรค์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๖	๔. บรรยายความรู้สึกรู้สีกของตนเองที่มีต่อ งานนาฏศิลป์และการละครอย่างสร้างสรรค์	● บทบาทและหน้าที่ในงานนาฏศิลป์และการละคร
	๕. แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง	● หลักการชมการแสดง - การวิเคราะห์ - ความรู้สึกชื่นชม
	๖. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ และการละครกับสิ่งที่ประสบ ในชีวิตประจำวัน	● องค์ประกอบทางนาฏศิลป์และการละคร
ม.๑	๑. อธิบายอิทธิพลของนักแสดงชื่อดัง ที่มีผลต่อการโน้มน้าวอารมณ์หรือ ความคิดของผู้ชม	● การปฏิบัติของผู้แสดงและผู้ชม ● ประวัตินักแสดงที่ชื่นชอบ ● การพัฒนารูปแบบของการแสดง ● อิทธิพลของนักแสดงที่มีผลต่อพฤติกรรม ของผู้ชม
	๒. ใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละคร ในการแสดง	● นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละคร ในการแสดง ● ภาษาท่า และการตีบท ● ท่าทางเคลื่อนไหวที่แสดงสื่อทางอารมณ์ ● ระเบียบคีตศิลป์ ● ราวมาตรฐาน
	๓. แสดงนาฏศิลป์และละครในรูปแบบง่าย ๆ	● รูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ - นาฏศิลป์ - นาฏศิลป์พื้นบ้าน - นาฏศิลป์นานาชาติ
	๔. ใช้ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ในกระบวนการผลิตการแสดง	● บทบาทและหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ในการ จัดการแสดง ● การสร้างสรรค์กิจกรรมการแสดงที่สนใจ โดยแบ่งฝ่ายและหน้าที่ให้ชัดเจน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๑	๕. ใช้เกณฑ์ง่าย ๆ ที่กำหนดให้ในการพิจารณาคุณภาพการแสดงที่ชม โดยเน้นเรื่องการใช้เสียงการแสดงท่า และการเคลื่อนไหว	● หลักในการชมการแสดง
ม.๒	๑. อธิบายการบูรณาการศิลปะแขนงอื่น ๆ กับการแสดง	● ศิลปะแขนงอื่น ๆ กับการแสดง - แสง สี เสียง - ฉาก - เครื่องแต่งกาย - อุปกรณ์
	๒. สร้างสรรค์การแสดงโดยใช้องค์ประกอบนาฏศิลป์และการละคร	● หลักและวิธีการสร้างสรรค์การแสดงโดยใช้องค์ประกอบนาฏศิลป์และการละคร
	๓. วิเคราะห์การแสดงของตนเองและผู้อื่น โดยใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครที่เหมาะสม	● หลักและวิธีการวิเคราะห์การแสดง
	๔. เสนอข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการแสดง	● วิธีการวิเคราะห์ วิจารณ์การแสดงนาฏศิลป์ และการละคร ● ร่างมาตรฐาน
	๕. เชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ	● ความสัมพันธ์ของนาฏศิลป์หรือการละครกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ
ม.๓	๑. ระบุโครงสร้างของบทละคร โดยใช้ศัพท์ทางการละคร	● องค์ประกอบของบทละคร - โครงเรื่อง - ตัวละครและการวางลักษณะนิสัยของตัวละคร - ความคิดหรือแก่นของเรื่อง - บทสนทนา

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๓	๒. ใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครที่เหมาะสมบรรยายเปรียบเทียบการแสดง อากัปกิริยาของผู้คนในชีวิตประจำวันและในการแสดง	● ภาษาท่าหรือภาษาทางนาฏศิลป์ - ภาษาท่าที่มาจากธรรมชาติ - ภาษาท่าที่มาจากการประดิษฐ์ - รำวงมาตรฐาน
	๓. มีทักษะในการใช้ความคิดในการพัฒนารูปแบบการแสดง	● รูปแบบการแสดง - การแสดงเป็นหมู่ - การแสดงเดี่ยว - การแสดงละคร - การแสดงเป็นชุดเป็นตอน
	๔. มีทักษะในการแปลความและการสื่อสารผ่านการแสดง	● การประดิษฐ์ท่ารำและท่าทางประกอบการแสดง - ความหมาย - ความเป็นมา - ท่าทางที่ใช้ในการประดิษฐ์ท่ารำ
	๕. วิเคราะห์เปรียบเทียบงานนาฏศิลป์ที่มีความแตกต่างกันโดยใช้ความรู้เรื่ององค์ประกอบนาฏศิลป์	● องค์ประกอบนาฏศิลป์ - จังหวะทำนอง - การเคลื่อนไหว - อารมณ์และความรู้สึก - ภาษาท่า นาฏยศัพท์ - รูปแบบของการแสดง - การแต่งกาย
	๖. ร่วมจัดงานการแสดงในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ	● วิธีการเลือกการแสดง - ประเภทของงาน - ขึ้นตอน - ประโยชน์และคุณค่าของการแสดง
	๗. นำเสนอแนวคิดจากเนื้อเรื่องของการแสดงที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	● ละครกับชีวิต

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔-๖	๑. มีทักษะในการแสดงหลากหลายรูปแบบ	● รูปแบบของการแสดง - ระบาย รำ ฟ้อน - การแสดงพื้นเมืองภาคต่าง ๆ - การละครไทย - การละครสากล
	๒. สร้างสรรค์ละครสั้นในรูปแบบที่ชื่นชอบ	● ละครสร้างสรรค์ - ความเป็นมา - องค์ประกอบของละครสร้างสรรค์ - ละครพูด ○ ละครโศกนาฏกรรม ○ ละครสุขนาฏกรรม ○ ละครแนวเหมือนจริง ○ ละครแนวไม่เหมือนจริง
	๓. ใช้ความคิดริเริ่มในการแสดงนาฏศิลป์เป็นคู่ และหมู่	● การประดิษฐ์ท่าทำที่เป็นคู่และหมู่ - ความหมาย - ประวัติความเป็นมา - ท่าทางที่ใช้ในการประดิษฐ์ท่าทำ - เพลงที่ใช้
	๔. วิเคราะห์การแสดงตามหลักนาฏศิลป์และการละคร	● หลักการสร้างสรรคและการวิจารณ์ ● หลักการชมการแสดงนาฏศิลป์และละคร
	๕. วิเคราะห์แก่นของการแสดงนาฏศิลป์และการละครที่ต้องการสื่อความหมายในการแสดง	● ประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์และการละคร - วิวัฒนาการ - ความงามและคุณค่า
	๖. บรรยาย และวิเคราะห์ อิทธิพลของเครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง ฉากอุปกรณ์ และสถานที่ที่มีผลต่อการแสดง	● เทคนิคการจัดการแสดง - แสงสีเสียง - ฉาก - อุปกรณ์ - สถานที่ - เครื่องแต่งกาย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๔-๖	๗. พัฒนาและใช้เกณฑ์การประเมินในการประเมินการแสดง	● การประเมินคุณภาพของการแสดง - คุณภาพด้านการแสดง - คุณภาพองค์ประกอบการแสดง
	๘. วิเคราะห์ท่าทาง และการเคลื่อนไหวของผู้คนในชีวิตประจำวันและนำมาประยุกต์ใช้ในการแสดง	● การสร้างสรรค์ผลงาน - การจัดการแสดงในวันสำคัญของโรงเรียน - ชุดการแสดงประจำโรงเรียน

สาระที่ ๓ นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ ๓.๒

เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ภูมิปัญญาไทยและสากล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. ระบุ และเล่นการละเล่นของเด็กไทย	● การละเล่นของเด็กไทย - วิธีการเล่น - กติกา
	๒. บอกสิ่งที่ตนเองชอบในการแสดงนาฏศิลป์	● การแสดงนาฏศิลป์
ป.๒	๑. ระบุและเล่นการละเล่นพื้นบ้าน	● การละเล่นพื้นบ้าน - วิธีการเล่น - กติกา
	๒. เชื่อมโยงสิ่งที่พบเห็นในการละเล่นพื้นบ้านกับสิ่งที่พบเห็นในการดำรงชีวิตของคนไทย	● ที่มาของการละเล่นพื้นบ้าน
	๓. ระบุสิ่งที่ชื่นชอบและภาคภูมิใจในการละเล่นพื้นบ้าน	● การละเล่นพื้นบ้าน
ป.๓	๑. เล่าการแสดงนาฏศิลป์ที่เคยเห็นในท้องถิ่น	● การแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านหรือท้องถิ่นของตน
	๒. ระบุสิ่งที่ เป็นลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของการแสดงนาฏศิลป์	● การแสดงนาฏศิลป์ - ลักษณะ - เอกลักษณ์
	๓. อธิบายความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์	● ที่มาของการแสดงนาฏศิลป์ - สิ่งที่เคารพ
ป.๔	๑. อธิบายประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์ หรือชุดการแสดงอย่างง่าย ๆ	● ความเป็นมาของนาฏศิลป์ ● ที่มาของชุดการแสดง
	๒. เปรียบเทียบการแสดงนาฏศิลป์กับการแสดงที่มาจากวัฒนธรรมอื่น	● การชมการแสดง - นาฏศิลป์ - การแสดงของท้องถิ่น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๔	๓. อธิบายความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นในการเรียนและการแสดงนาฏศิลป์	● ความเป็นมาของนาฏศิลป์ - การทำความเข้าใจก่อนเรียนและก่อนแสดง
	๔. ระบุเหตุผลที่ควรรักษา และสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์	● ความเป็นมาของนาฏศิลป์ - คุณค่า
ป.๕	๑. เปรียบเทียบการแสดงประเภทต่าง ๆ ของไทย ในแต่ละท้องถิ่น	● การแสดงนาฏศิลป์ประเภทต่าง ๆ - การแสดงพื้นบ้าน
	๒. ระบุหรือแสดงนาฏศิลป์ นาฏศิลป์พื้นบ้านที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและประเพณี	● การแสดงนาฏศิลป์ประเภทต่าง ๆ - การแสดงพื้นบ้าน
ป.๖	๑. อธิบายสิ่งที่มีความสำคัญต่อการแสดงนาฏศิลป์และละคร	● ความหมาย ความเป็นมา ความสำคัญของนาฏศิลป์และละคร - บุคคลสำคัญ - คุณค่า
	๒. ระบุประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงหรือการชมการแสดงนาฏศิลป์และละคร	● การแสดงนาฏศิลป์และละครในวันสำคัญของโรงเรียน
ม.๑	๑. ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์ นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย และละครพื้นบ้าน	● ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์ นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย และละครพื้นบ้าน
	๒. บรรยายประเภทของละครไทยในแต่ละยุคสมัย	● ประเภทของละครไทยในแต่ละยุคสมัย
ม.๒	๑. เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์จากวัฒนธรรมต่างๆ	● นาฏศิลป์พื้นเมือง - ความหมาย - ที่มา - วัฒนธรรม - ลักษณะเฉพาะ
	๒. ระบุหรือแสดงนาฏศิลป์ นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย ละครพื้นบ้าน หรือมหรสพอื่นที่เคยนิยมกันในอดีต	● รูปแบบการแสดงประเภทต่าง ๆ - นาฏศิลป์ - นาฏศิลป์พื้นเมือง - ละครไทย - ละครพื้นบ้าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๒	๑. อธิบายอิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีผลต่อเนื้อหาของละคร	การละครสมัยต่าง ๆ
ม.๓	๑. ออกแบบ และสร้างสรรค์อุปกรณ์และเครื่องแต่งกาย เพื่อแสดงนาฏศิลป์และละครที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ	การออกแบบและสร้างสรรค์อุปกรณ์และเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์
	๒. อธิบายความสำคัญและบทบาทของนาฏศิลป์และการละครในชีวิตประจำวัน	ความสำคัญและบทบาทของนาฏศิลป์และการละครในชีวิตประจำวัน
	๓. แสดงความคิดเห็นในการอนุรักษ์	การอนุรักษ์นาฏศิลป์
ม.๔-๖	๑. เปรียบเทียบการนำการแสดงไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ	การแสดงนาฏศิลป์ในโอกาสต่างๆ
	๒. อภิปรายบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการนาฏศิลป์และการละครของประเทศไทยในยุคสมัยต่างๆ	บุคคลสำคัญในวงการนาฏศิลป์และการละครของไทยในยุคสมัยต่าง ๆ
	๓. บรรยายวิวัฒนาการของนาฏศิลป์และการละครไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	วิวัฒนาการของนาฏศิลป์และการละครไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
	๔. นำเสนอแนวคิดในการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย	การอนุรักษ์นาฏศิลป์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

อภิธานศัพท์

ทัศนศิลป์

โครงสร้างเคลื่อนไหว (mobile)

เป็นงานประติมากรรมที่มีโครงสร้างบอบบางจัดสมดุลด้วยเส้นลวดแข็งบาง ๆ ที่มีวัตถุรูปร่างรูปทรงต่าง ๆ ที่ออกแบบเชื่อมติดกับเส้นลวด เป็นเครื่องแขวนที่เคลื่อนไหวได้ด้วยกระแสลมเพียงเบา ๆ

งานสื่อผสม (mixed media)

เป็นงานออกแบบทางทัศนศิลป์ที่ประกอบด้วยหลายสื่อ โดยใช้วัสดุหลาย ๆ แบบ เช่น กระดาษไม้ โลหะ สร้างความผสมกลมกลืนด้วยการสร้างสรรค์

จังหวะ (rhythm)

เป็นความสัมพันธ์ของทัศนธาตุ เช่น เส้น สี รูปร่าง รูปทรง นำหนักในลักษณะของการซ้ำกันสลับไปมา หรือลักษณะเส้นไหล เคลื่อนไหวไม่ขาดระยะจังหวะที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันจะช่วยเน้นให้เกิดความเด่น หรือทางดนตรีก็คือการซ้ำกันของเสียงในช่วงเท่ากันหรือแตกต่างกันจังหวะให้ความรู้สึกหรือความพอใจทางสุนทรียภาพในงานศิลปะ

ทัศนธาตุ (visual elements)

สิ่งที่เป็นปัจจัยของการมองเห็นเป็นส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นภาพ ได้แก่ เส้น น้ำหนักที่ว่าง รูปร่าง รูปทรง สี และลักษณะพื้นผิว

ทัศนียภาพ (perspective)

วิธีเขียนภาพของวัตถุให้มองเห็นว่ามีระยะใกล้ไกล

ทัศนศิลป์ (visual art)

ศิลปะที่รับรู้ได้ด้วยการเห็น ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ และงานสร้างสรรค์อื่น ๆ ที่รับรู้ได้ด้วยการเห็น

ภาพปะติด (collage)

เป็นภาพที่ทำขึ้นด้วยการใช้วัสดุต่าง ๆ เช่น กระดาษ ผ้า เศษวัสดุธรรมชาติ ฯลฯ ปะติดลงบนแผ่นภาพด้วยกาวหรือแปะเปียก

วงสีธรรมชาติ (color circle)

คือวงกลมซึ่งจัดระบบสีในแสงสีรุ้งที่เรียงกันอยู่ในธรรมชาติ สีวรรณะอุ่น จะอยู่ในซีกที่มีสีแดงและเหลือง ส่วนสีวรรณะเย็นอยู่ในซีกที่มีสีเขียว และสีม่วง สีคู่ตรงข้ามกันจะอยู่ตรงกันข้ามในวงสี

วรรณะสี (tone)

ลักษณะของสีที่แบ่งตามความรู้สึกอุ่นหรือเย็น เช่น สีแดง อยู่ในวรรณะอุ่น (warm tone)
สีเขียวอยู่ในวรรณะเย็น (cool tone)

สีคู่ตรงข้าม (complementary colors)

สีที่อยู่ตรงกันข้ามกันในวงสีธรรมชาติเป็นคู่สีกัน คือ สีคู่ที่ตัดกันหรือต่างจากกันมากที่สุด
เช่น สีแดงกับสีเขียว สีเหลืองกับสีม่วง สีนํ้าเงินกับสีส้ม

องค์ประกอบศิลป์ (composition of art)

วิชาหรือทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสร้างรูปทรงในงานทัศนศิลป์

ดนตรี

การดำเนินทำนอง (melodic progression)

๑. การก้าวเดินไปข้างหน้าของทำนอง
๒. กระบวนการดำเนินคอร์ดซึ่งแนวทำนองขยับที่ละขั้น

ความเข้มของเสียง (dynamic)

เสียงเบา เสียงดัง เสียงที่มีความเข้มเสียงมากก็ยิ่งดังมากเหมือนกับ loudness

ต้นสด

เป็นการเล่นดนตรีหรือขับร้อง โดยไม่ได้เตรียมซ้อมตามโน้ตเพลงมาก่อน ผู้เล่นมีอิสระในการกำหนดวิธีปฏิบัติเครื่องดนตรีและขับร้อง บนพื้นฐานของเนื้อหาดนตรีที่เหมาะสม เช่น การบรรเลงในอัตราความเร็วที่ยืดหยุ่น การบรรเลงด้วยการเพิ่มหรือตัดโน้ตบางตัว

บทเพลงไล่เลี่ยน (canon)

แคนอน มาจากภาษากรีก แปลว่า กฎเกณฑ์ หมายถึงรูปแบบบทเพลงที่มีหลายแนวหรือดนตรีหลายแนว แต่ละแนวมีทำนองเหมือนกัน แต่เริ่มไม่พร้อมกันแต่ละแนว จึงมีทำนองที่ไล่เลี่ยนกันไปเป็นระยะเวลายาวกว่าการเลี่ยนทั่วไป โดยทั่วไปไม่ควรต่ำกว่า ๓ ห้อง ระยะขั้นคู่ระหว่างสองแนวที่เลี่ยนกันจะห่างกันเป็นระยะเท่าใดก็ได้ เช่น แคนอนคู่สอง หมายถึง แคนอนที่แนวทั้งสองเริ่มที่โน้ตห่างกันเป็นระยะคู่ ๕ และรักษาระยะคู่ ๕ ไปโดยตลอดถือเป็นประเภทของลีลาสอดประสานแนวทำนองแบบเลี่ยนที่มีกฎเกณฑ์เข้มงวดที่สุด

ประโยคเพลง (phrase)

กลุ่มทำนอง จังหวะที่เรียบเรียงเชื่อมโยงกันเป็นหน่วยของเพลงที่มีความคิดจบสมบูรณ์ในตัวเอง มักลงท้ายด้วยเคเดนซ์ เป็นหน่วยสำคัญของเพลง

ประโยคเพลงถาม - ตอบ

เป็นประโยคเพลง ๒ ประโยคที่ต่อเนื่องกันลีลาในการตอบรับ – ส่งสื้อ – ล้อเลี่ยนกันอย่างสอดคล้อง เป็นลักษณะคล้ายกันกับบทเพลงรูปแบบ AB แต่เป็นประโยคเพลงสั้น ๆ ซึ่งมักจะมีอัตราความเร็วเท่ากันระหว่าง ๒ ประโยค และความยาวเท่ากัน เช่น ประโยคเพลงที่ ๑ (ถาม) มีความยาว ๒ ห้องเพลง ประโยคเพลงที่ ๒ (ตอบ) ก็จะมีมีความยาว ๒ ห้องเพลง ซึ่งจะมีลีลาต่างกันแต่สอดรับกันได้กลมกลืน

ผลงานดนตรี

ผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นมาโดยมีความเกี่ยวข้องกับการนำเสนองานทางดนตรี เช่น บทเพลง การแสดงดนตรี

เพลงทำนองวน (round)

เพลงที่ประกอบด้วยทำนองอย่างน้อย ๒ แนว ไล่เลียนทำนองเดียวกัน แต่ต่างเวลาหรือจังหวะ สามารถไล่เลียนกันไปได้อย่างต่อเนื่องจนกลับมาเริ่มต้นใหม่ได้อีกไม่มีวันจบ

รูปร่างทำนอง (melodic contour)

รูปร่างการขึ้นลงของทำนอง ทำนองที่สมดุลจะมีทิศทางการขึ้นลงที่เหมาะสม

สีสันของเสียง

ลักษณะเฉพาะของเสียงแต่ละชนิดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะต่างกัน เช่น ลักษณะเฉพาะของสีสันของเสียงผู้ชายจะมีความทุ้มต่ำแตกต่างจากสีสันของเสียงผู้หญิง ลักษณะเฉพาะของสีสันของเสียงของเด็กผู้ชายคนหนึ่งจะมีความแตกต่างจากเสียงเด็กผู้ชายคนอื่น ๆ

องค์ประกอบดนตรี (elements of music)

ส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดเสียงดนตรี ได้แก่ ทำนอง จังหวะ เสียงประสาน สีสันของเสียง และเนื้อดนตรี

อัตราความเร็ว (tempo)

ความช้า ความเร็วของเพลง เช่น อัลเลโกริ (allegro) เลนโต (lento)

ABA

สัญลักษณ์บอกรูปแบบวรรณกรรมดนตรีแบบตรีบท หรือเทอร์นารี (ternary)

ternary form

สังคัตลักษณ์สามตอน โครงสร้างของบทเพลงที่มีส่วนสำคัญขยับทีละขั้นขึ้นอยู่ ๓ ตอน ตอนแรก และตอนที่ ๓ คือ ตอน A จะเหมือนหรือคล้ายคลึงกันทั้งในแง่ของทำนองและท่วงทำนองเสียง ส่วนตอนที่ ๒ คือ ตอน B เป็นตอนที่แตกต่างออกไป ความสำคัญของสังคัตลักษณ์นี้ คือ การกลับมาของตอน A ซึ่งนำทำนองของส่วนแรกกลับมาในท่วงทำนองเดิมเป็นสังคัตลักษณ์ที่ใช้มากที่สุด โดยเฉพาะในเพลงร้อง จึงอาจเรียกว่า สังคัตลักษณ์เพลงร้อง (song form) ก็ได้

นาฏศิลป์

การตีบท

การแสดงท่ารำตามบทร้อง บทเจรจาหรือบทพากย์ควรคำนึงถึงความหมายของบท แบ่งเป็นการตีบท ธรรมชาติ และการตีบทแบบละคร

การประดิษฐ์ท่า

การนำภาษาท่า ภาษานาฏศิลป์ หรือ นาฏยศัพท์มาออกแบบ ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับจังหวะ ทำนอง บทเพลง บทร้อง ลีลา ความสวยงาม

นาฏยศัพท์

ศัพท์เฉพาะทางนาฏศิลป์ ที่ใช้เกี่ยวกับการเรียกท่ารำ กิริยาที่แสดงมีส่วนศีรษะ ใบหน้าและไหล่ ส่วนแขนและมือ ส่วนของลำตัว ส่วนขาและเท้า

บุคคลสำคัญในวงการนาฏศิลป์

เป็นผู้เชี่ยวชาญทางนาฏศิลป์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สร้างผลงาน

ภาษาท่า

การแสดงท่าทางแทนคำพูด ใช้แสดงกิริยาหรืออริยาบถ และใช้แสดงถึงอารมณ์ภายใน

ส่วนขาและเท้า

กิริยาแสดง เช่น กระทบ ยี่ดยุบ ประเท้า กระดกเท้า กระหุ่ง จรด ขยับ ซอย วางสั้น ยกเท้า ถัดเท้า

ส่วนแขนและมือ

กิริยาที่แสดง เช่น จีบ ตั้วง ล่อแก้ว ม้วนมือ สะบัดมือ กรายมือ สายมือ

ส่วนลำตัว

กิริยาที่แสดง เช่น ยักตัว โย้ตัว โยกตัว

ส่วนศีรษะ ใบหน้าและไหล่

กิริยาที่แสดง เช่น เอียงศีรษะ เอียงไหล่ กดไหล่ กล่อมไหล่ กล่อมหน้า

สิ่งที่เคารพ

ในสาธิตนาฏศิลป์มีสิ่งที่เคารพสืบทอดมา คือ พ่อแก่ หรือพระพรตฤๅ ซึ่งผู้เรียนจะต้องแสดงความเคารพ เมื่อเริ่มเรียนและก่อนแสดง

องค์ประกอบนาฏศิลป์

จังหวะและทำนองการเคลื่อนไหว อารมณ์และความรู้สึก ภาษาท่า นาฏยศัพท์ รูปแบบของการแสดง การแต่งกาย

องค์ประกอบละคร

การเลือกและแต่งบท การเลือกผู้แสดง การกำหนดบุคลิกของผู้แสดง การพัฒนารูปแบบของการแสดง การปฏิบัติตนของผู้แสดงและผู้ชม

คณะผู้จัดทำ

คณะที่ปรึกษา

๑.	คุณหญิงเกษมา	วรวรรณ ณ อยุธยา	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒.	นายวินัย	รอดจ่าย	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓.	นายสุชาติ	วงศ์สุวรรณ	ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้
๔.	นางเบญจลักษณ์	น้ำฟ้า	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๕.	นางภาวนี	ธีรางเลิศฤทธิ์	รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงานยกร่าง

๑.	นายวิฑูรย์	โสแก้ว	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒	คณะทำงาน
๒.	นายบุญส่ง	วรวัฒน์	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครนายก	คณะทำงาน
๓.	นายจิรพันธ์	สมประสงค์	โรงเรียนคณะราษฎร์บำรุง จังหวัดปทุมธานี	คณะทำงาน
๔.	นายสุภกิจ	จำรัสสมบูรณ์	โรงเรียนปัญญาวรคุณ กรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน
๕.	นายวิรัตน์	กุ่มคำ	โรงเรียนวัดสี่ศอก กรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน
๖.	นายทินกร	บัวพูล	โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)	คณะทำงาน
๗.	นายประพนธ์	พิสัยพันธุ์	โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน
๘.	นายสิทธิชัย	ตันเจริญ	โรงเรียนสตรีวัดระฆัง กรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน
๙.	นางณัชดา	ธรรมธนาคม	โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ กรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน
๑๐.	นางเพ็ญศิริ	กิมทอง	โรงเรียนป้อมวิเชียรโชติการาม จังหวัดสมุทรสาคร	คณะทำงาน
๑๑.	นายธีรศักดิ์	ธีรางเลิศฤทธิ์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๒.	นางศรารัตน์	ลีไพบูลย์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓.	นายประยูทธ	ไไทยธานี	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔.	นายประชา	อ่อนรักษา	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะบรรณาธิการ

๑.	นายวิฑูรย์	โสแก้ว	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
๒.	นายจිරพันธ์	สมประสงค์	โรงเรียนคณะราษฎร์บำรุง จังหวัดปทุมธานี
๓.	นายวิรัตน์	คุ้มคำ	โรงเรียนวัดสี่ศอก กรุงเทพมหานคร
๔.	นายประพนธ์	พิสัยพันธุ์	โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
๕.	นายสิทธิชัย	ตันเจริญ	โรงเรียนสตรีวัดระฆัง กรุงเทพมหานคร
๖.	นางณัชดา	ธรรมชนากม	โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ กรุงเทพมหานคร
๗.	นางพนิดา	แสงทอง	โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร
๘.	นายมงคล	จันทร์งาม	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๓
๙.	นางภาวณี	ธีารงเลิศฤทธิ์	รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๐.	นางสาวรุ่งนภา	นุตราวงศ์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๑.	นางดรุณี	จำปาทอง	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๒.	นางสาวพรนิภา	ศิลป์ประคอง	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๓.	นางสาวกอบกุล	สุกษะ	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๔.	นายธีารงศักดิ์	ธีารงเลิศฤทธิ์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๕.	นางศรารัตน์	ลีไพบูลย์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๖.	นายประชา	อ่อนรักษา	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ฝ่ายเลขานุการโครงการ

๑.	นางสาวรุ่งนภา	นุตราวงศ์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	หัวหน้าโครงการ
๒.	นางสาวจันทร์	ตันติพิงสานุรักษ์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงาน
๓.	นางดรุณี	จำปาทอง	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงาน
๔.	นางสาวพรนิภา	ศิลป์ประคอง	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงาน
๕.	นางเสาวภา	ศักดิ์ดา	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงาน
๖.	นางสาวกอบกุล	สุกษะ	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงาน
๗.	นางสุขเกษม	เทพสิทธิ์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงาน
๘.	นายวีระเดช	เชื่อนาม	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงาน
๙.	ว่าที่ ร.ต.สุราษฎร์	ทองเจริญ	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงาน
๑๐.	นางสาวประภาพรธรรม	แมนสมุทร	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงาน
๑๑.	นายอนุจินต์	ลาภธนาภรณ์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา	คณะทำงาน

คณะผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

๑. นายธีรศักดิ์ ช่างเลิศฤทธิ์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๒. นางศรรัตน์ สี่ไพบุลย์	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๓. นายประชา อ่อนรักษา	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา